

luonnos 4.10.2023

MAA- JA METSÄTALOUSHALLITUS
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
4.10.2023

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS EUROOPAN UNIONIN VILJELIJÄTUKIEN EHDOLLISUUDEN LAKISÄÄTEISISTÄ HOITOVAATIMUKSISTA SEKÄ NIIDEN JA HYVÄN MAATALOUDEN JA YMPÄRISTÖN VAATIMUSTEN NOUDATTAMISEN VALVONNASTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN LIITTEIDEN 1 JA 3 MUUTTAMISESTA

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Euroopan unionin suorien tukien järjestelmän ja eräiden maaseudun kehittämiseen liittyvien korvausten ehtoina on noudatettava ehdollisuuden vaatimuksia. Ehdollisuuteen kuuluvat sekä lakisääteiset hoitovaatimukset että hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset.

Ehdollisuudesta säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus, 12 ja 13 artiklassa sekä liitteessä III. Suunnitelma-asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan lakisääteiset hoitovaatimukset ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset koskevat seuraavia aloja:

- a) ilmasto ja ympäristö, mukaan lukien vesi, maaperä, ekosysteemien biologinen monimuotoisuus;
- b) kansanterveys ja kasvien terveys;
- c) eläinten hyvinvointi.

Ehdollisuuden valvontajärjestelmästä ja ehdollisuuden hallinnollisten seuraamusten järjestelmästä säädetään yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116, jäljempänä horisontaaliasetus, 83- 86 artiklassa. Horisontaaliasetuksen nojalla on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 täydentämisestä yhteisen maatalouspolitiikan yhdenmätyn hallinto- ja valvontajärjestelmän sekä ehdollisuuden hallinnollisten seuraamusten soveltamisen ja laskennan osalta annettu komission delegoitu asetus (EU) 2022/1172, jäljempänä laadunarviointiasetus, jonka III luvussa säädetään ehdollisuuden hallinnollisten seuraamusten soveltamisesta ja laskemisesta.

Kansallisesti ehdollisuudesta ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (1332/2022). Laki sisältää perussäännökset ehdollisuudesta ja valtuuden säätää tarkemmin lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista valtioneuvoston asetuksella. Myös eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettu laki (1333/2022) sisältää valtuuden säätää tarkemmin lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista valtioneuvoston asetuksella. Ehdollisuuden valvonnan suorittamisesta säädetään unionin lainsäädännön lisäksi tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta

annetussa laissa (1334/2022), jäljempänä toimeenpanolaki. Laissa säädetään muun muassa valvontaa suorittavista viranomaisista.

Euroopan unionin suorista viljelijätuesta annetun lain 7 §:n 2 momentin, eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 4 §:n 6 momentin sekä toimeenpanolain 20 §:n 8 momentin, 21 §:n 6 momentin, 22 §:n 3 momentin, 23 §:n 4 momentin, 26 §:n 5 momentin, 30 §:n 3 momentin ja 35 §:n 2 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus Euroopan unionin viljelijätukien ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta (65/2023). Asetuksessa säädetään tarkastuskohteiden otoksesta, paikan päällä tehtävistä tarkastuksista, pinta-alamonitoroinnista, hallinnollisista tarkastuksista, valvonnan laajentamisesta ja toteuttamisesta, valvonnan tuloksesta ja ehdollisuuden seuraamuksista.

Asetuksen liitteissä 1 - 3 yksilöidään suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklan mukaisesti Suomessa noudatettava ehdollisuuden kokonaisuus lakisääteisten hoitovaatimusten osalta, joka sisältää suoraan sovellettavia EU-asetusten säännöksiä, eräitä sellaisia näiden säännösten kansallisia täytäntöönpanosäännöksiä, jotka ovat olennaisia EU-säännöksen vaatimuksen soveltamiseksi, sekä kansallisia direktiivien täytäntöönpanosäännöksiä.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, aluehallintovirastoilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Suomen Eläinlääkäriliitto ry:ltä, Eläinsuojeluliitto Animalia ry:ltä, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, WWF Suomelta ja Natur och Miljö rf:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Euroopan unionin viljelijätukien ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteisiin 1 ja 3 ehdotetaan tehtäväksi kansallisen lainsäädännön uudistamisesta johtuvia teknisluonteisia säädösviittausten päivityksiä.

4. Pykäläkohtaiset perustelut

liite 1

Asetuksen liitteessä 1 määritellään ympäristöä, ilmastonmuutosta ja maan hyvää maatalouskuntoa koskevat lakisääteiset hoitovaatimukset. Liitteeseen 1 tehtäisiin teknisluonteinen muutos, jolla kumotun luonnonsuojelulain (1096/1996) pykäläviittaukset muutettaisiin vastaamaan voimassa olevan luonnonsuojelulain (9/2023) säännöksiä.

liite 3

Asetuksen liitteessä 3 määritellään eläinten hyvinvointia koskevat lakisääteiset hoitovaatimukset. Liitteeseen 3 tehtäisiin teknisluonteinen muutos, jolla kumotun eläinsuojelulain (247/1996) pykäläviittaukset muutettaisiin vastaamaan voimassa olevan eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) säännöksiä.

5. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotuksella ei arvioida olevan vaikutuksia valtion talousarvioon.

6. Lausuntopalaute

7. Laintarkastus

8. Voimaantulo

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen Euroopan unionin viljelijätukien ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteiden 1 ja 3 muuttamisesta.